

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Rózsaffy Dezső*
Cím: *Mednyánszky László báró*

Forrás: *Világ*
Bp 1922. 11. 30.

Osztályozás	
Tárgy	92
Hely	<i>Mednyánszky László</i>
Idő	"1922"
Személy	
Helyszám	

SZÁZ MAGYAR ÉLET

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ BÁRÓ

IRTA: RÓZSAFFY DEZSŐ DR

„Nem közülünk való volt”, — mondhatjuk róla is teljes meggyőződéssel, ha hátrahagyott naplószerű feljegyzéseit, leveleit átböngésszük, nagyszámmal fennmaradt vázlatkönyveit lapozgatjuk.

Itt élt, itt küzködött közöttünk, most már bizvást állíthatjuk, hogy nem ismertük sem emberi, sem művészi ábrázatát a maga teljességében... Életéből csak furcsaságait láttuk. Báró, nagy család ivadéka, aki rangjára, társadalmi összeköttetéseire mit sem ad, a fényt, ceremóniát kerüli s egyszerű emberek társágában érzi jól magát. Művész, korának kiváló tájfestője, aki nem keres érvényesülést, nem szomjuhozza a hírt, népszerűséget. „Különc”, mondották róla némelyek, „beteg”, toldották meg mások, a jól-értesültség némi látszatát adva megállapításuknak.

Mást mondanak a feljegyzések, ezek a kis fekete noteszek. Az apróköcsök, sűrűn teleírt, helyenként fűgén odavetett rajzokkal ékített lapokról egy emberi lélek szörnyű magavivódása, kétségbeesése, flozofálás, hite tör elénk. Ez a puritán lélek kora ifjúságától kezdve az élet célját, értelmét fürkészi. Noha nem tartozott semmiféle szektához, mondhatnók, hogy a buddhista és a krisztusi tanítást olvasgatta össze. Ezt nem úgy kell gondolnunk, hogy Mednyánszky a Kelet és Nyugat két nagy vallási tanítójának elveit, doktrínáját átvette s azt követni igyekszik, nem: az ő végtelenül szimpatikus egyéniségének alapfónusa az, hogy nála minden spontán, belülről jövő. Nincs benne semmi doktrinér. Ami másnak hit, tudás, az nála élmény. Ebben van az ő nagysága, ereje.

Belső énjének fejlesztése mindennél fontosabb neki: „Földi ténykedésünk nem egyéb skálázásnál és bizonyos erők gyakorlásánál. Az egyetlen végeél a belső tartalom fejlesztése” — írja egyhelyütt naplójegyzeteiben. Hogy ezt a célt elérje, állandó önfegyelmézést gyakorol. Mint egy sztoikus hőcselő vizsgálja lelkiismeretét, számot ad ténykedéseiről, és elírja, mit kell tennie a jövőben.

Alázatosság, türelmesség, szeretet mindenki és minden iránt (az állatokat sem véve ki), végtelen szivjóság — ezek voltak egyéniségének alapvető tulajdonságai.

Saját személyét sohasem igyekezett előtérbe állítani. Szerénységére jellemző néhány kedves anekdotát mesélnek róla. Egyidőben — a kilencvenes évek elején — a városligeti Vampetics-féle vendéglőbe járt ebédelni. De nem az étteremben foglalt helyet, hanem a söntés mellett vonult meg s ott költötte el vegetáriánus ebédjét, amely leves- és főzelékből állott. A pincéreket gazdagon honorálta (a borralaló többet tett ki, mint az ebéd), költsége sőt némi s néhány nap múlva fölfedezték kiletét. A legközelebbi alkalommal a báró urat udvarias hajlongások között tuszkolták be az elsőosztályú étterembe. Mednyánszky túrte, hogy a fehér asztalok mellé ültessék, de azontul csak igen szerény borralalókat adott. Így tartott ez néhány napig, végre a pincérek elpártoltak melőle, otthagyták a „rossz vendéget”. Csak ez kellett Mednyánszkyknak, szépen visszavonult a söntés közelébe, ahol otthonosan érezte magát.

A művész tiszteletére kollegái valamilyen alkalomból vacsorát rendeztek az egykori Drechsler-féle vendéglőben (az Operaházal szemben). Nyolc órára volt kitűzve a vacsora. A társaság együtt volt és türelmetlenül várta az ünnepeltet. Az idő mult és Mednyánszky még mindig nem jött. A vacsora rendezőjének rossz sejtelleme támadt, fölkereste a főurat és így szolt hozzá: „Ha jelentkezik egy ur, elhanyagolt szegényes külsővel, küldjék a művészasztalhoz, mert az Mednyánszky báró, őt várjuk.” A főur kétségbeesetten homlokához kap: „Nagyságos ur kérem, éppen most dobtam ki.” És Mednyánszky túrte, hogy kidobják. Soha reszisztenciát nem fejtett ki, inkább fölálodta egyéni érdekét. Keleti fatalizmussal elfogadott mindent, amit jó vagy rossz sorsa küldött.

Szivjósága közismert volt. Barát vagy alamizsnát kérő koldus, ha hozzáfordult segítségért, sohasem távozott üres kézzel. Mellényzsebébe nyult és egy kedves és jellemző egyéni gesztussal előkotort egy-két forintot vagy koronát. Voltak szegényei, akiket rendszeresen támogatott, noha ő maga ugyancsak szűkösön élt. És hogyan tudta gyakorolni ezt a jóságot? Sohasem fölénnyel, mindig megalázkodva. Boldog volt, ha adhatott és kötelességének érezte, hogy megossza utolsó falatját a szűkölködővel. Volt egy szegény, tüdőbeteg pártfogoltja, akiről állandóan gondoskodott. Ha távol volt, akkor sem feledkezett meg róla. Bécsből is intézkedik, hogy az ő „szegény Janiának” szent, fát fuvarozzanak a lakására. És ugyanakkor a báró dideregve ül fagyos műtermében, de

azzal vigasztalódik, hogy legalább estét a meleg kávéházban tölti, míg amaz, szegény, még ezt sem teheti.

A társadalom számkivetettjei, a kültek tipikus csavargó-alakjai emberi és művészi szempontból érdekelték. Rajzai között, vázlatkönyveiben nagy számmal találunk mesteri tanulmányokat róluk. Ismerték is őt nagyon. Ime egy idevonatkozó történet. Egy fagyos téli éjszakán a művész valahol a Hermina-ut táján kóborolt egyedül. Nem messze gyanus alakok bukkannak föl a sötétben. Füttentés, majd suttogás hallik, az alakok mind közelebb jönnek. Végre megszólal közülük az egyik: „Ugyan ne bántástok, hisz ez a báró, jól ismerem. Ugy is ad, ha kérek tőle.”

Gazdagnak született és eljegyezte magát a szegénységgel. Nem hordott kámszát, mint Szt Ferenc, de a nagy assisibelinek bizvást leghivebb világi követője volt. Abban is lelki testvére, hogy végtelen gyöngédséggel szerette az állatokat.

Noteszéből egy lap:

1907 máj. 24.

„Ma kimentem reggel a Városligetbe rajzolni. A Városligetből az Angyalföldre mentem, a jégvermek tájkára. Meglátogattam ott levő ismerőseimet, az öreg gazdát, vele beszélgettem, azután visszamentem a jégvermekhez és rajzoltam. Onnan elmentem az „Öreg békához”, ott ittam, ettem valamit, onnan visszajöttem a jégvermek mellé és láttam, hogy ütnek egy szegény lovat. Egy más öreg ember is jött és méltatlankodtunk ezen állatkinzás fölött. Megigérttem, hogy rendőrt küldök, ez úgy látszik használt. Ez esetben láttam, mennyire hátramaradtam, mennyire van még hatalma fölöttem a szenvedélynek. Oly könnyen lehetett volna elintézni a dolgot néhány jó szóval, ha első perctől fogva megtartottam volna nyugalmaimat.

A mai délelőtti séta nekem majdnem céltalannak látszott, de ezen esetben ismertem föl, hogy mégsem volt céltalan, mivel ezen eset annyira fölhaborított és én magamat a tényekkel szemben olyan tehetetlennek és ezáltal annyira megalázva éreztem magamat, hogy ez talán a leggyökeresebb önreformnak lesz okozója.

(Különbön gyönyörű motívumokat láttam. A vidék ott felségesen szép. Az úde zöld és a kék az